

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 316/2022-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou AK GRUBER, s. r. o., Janka Kráľa 3, Banská Bystrica, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Peter Gruber, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 26 Ek 845/2019 zo 14. februára 2020 a proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 26 Ek 845/2019 zo 6. mája 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. júla 2020 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy uzneseniami označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zo 6. mája 2020 zrušiť, vrátiť vec na ďalšie konanie a rozhodnutie a priznať mu náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, oprávnená sa návrhom na vykonanie exekúcie podaným na Okresnom súde Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) 22. mája 2019 domáhala od sťažovateľa, v procesnej pozícii povinného, vymoženía peňažnej pohľadávky vo výške 1 150 eur s príslušenstvom na základe exekučného titulu, ktorým je platobný rozkaz Okresného súdu Bratislava I. č. k. 27Cb/333/2018 zo 17. decembra 2018 (ďalej len „platobný rozkaz“). Predmetný platobný rozkaz bol sťažovateľovi doručený 23. januára 2019 spôsobom doručenia „*doručenie*

do vlastných rúk s fikciou doručenia“. Následne okresný súd vydal poverenie na vykonanie exekúcie č. k. 26Ek/845/2019 z 29. mája 2019, ktorým bola vykonaním exekúcie poverená súdna exekútorka [REDACTED] (ďalej len „súdna exekútorka“). Súdna exekútorka následne vydala upovedomenie o začatí exekúcie č. k. 424EX 146/19, ktoré bolo sťažovateľovi doručené 4. júna 2019.

3. Sťažovateľ podal súdnej exekútorke návrh na zastavenie exekúcie podľa § 61k ods. 5 Exekučného poriadku, ktorý odôvodnil tým, že platobný rozkaz mu nebol zákonne a právne účinne doručený do vlastných rúk podľa § 266 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), a preto nemohol nadobudnúť právoplatnosť a stať sa exekučným titulom. Na základe toho mu bolo znemožnené účinne sa brániť podaním odporu proti platobnému rozkazu. Sťažovateľ doložil okresnému súdu k svoju návrhu na zastavenie exekúcie aj návrh na vyslovenie neúčinnosti elektronického doručenia a návrh na zrušenie doložky právoplatnosti a vykonateľnosti (ďalej len „návrh na vyslovenie neúčinnosti elektronického doručenia“) adresovaný Okresnému súdu Bratislava I zo 17. júna 2019 podľa § 33 ods. 1 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) („ďalej len „zákon o e-Governmente“). Okresný súd uznesením č. k. 26Ek/845/2019 zo 14. februára 2020 vydaným vyšším súdnym úradníkom návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie podľa § 61l ods. 3 Exekučného poriadku zamietol. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd uznesením č. k. 26Ek/845/2019 zo 6. mája 2020 tak, že ju zamietol.

II. Argumentácia sťažovateľa

4. Vychádzajúc z obsahu ústavnej sťažnosti ako celku, ústavný súd vyabstrahoval tieto sťažnostné námietky týkajúce sa nezákonnej exekúcie, ktoré možno rozdeliť do viacerých navzájom súvisiacich rovín:

4.1. Argumentácia vysvetľujúca nezákonnosť a neprípustnosť exekúcie, ktorej príčina spočíva v nedoručení platobného rozkazu, tak ako to ustanovuje § 266 CSP, a preto nemohol platobný rozkaz nadobudnúť právoplatnosť a vykonateľnosť, a tak sa stať exekučným titulom. Na uvedené obsahovo nadväzuje argumentácia vysvetľujúca technické problémy s fungovaním jeho elektronickej schránky; ide o objektívne dôvody, pre ktoré nemohol sťažovateľ prevziať elektronickú úradnú správu (ktorou bol doručovaný platobný rozkaz), resp. pre ktoré nebol platobný rozkaz sťažovateľovi účinne doručený, čo v zásade zodpovedá argumentácii uvedenej v návrhu na vyslovenie neúčinnosti elektronického doručenia platobného rozkazu zo 17. júna 2019.

4.2. Argumentácia spochybňujúca postup okresného súdu pri rozhodovaní o návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie, ktorej ťažisko spočívalo v skutočnosti, že exekučný súd neprihliadol na podaný návrh na vyslovenie neúčinnosti elektronického doručenia, hoci nevylúčil možnú právnu relevantnosť jeho právnej obrany. Podľa názoru sťažovateľa mal okresný súd v záujme spravodlivého rozhodnutia o návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie vyčkať na rozhodnutie Okresného súdu Bratislava I. V týchto súvislostiach ďalej rozvíja naznačenú argumentáciu, poukazujúc na to, že okresný súd sa nevysporiadal:

a) s konkrétnou, presvedčivou, skutkovo a právne podloženou argumentáciou sťažovateľa o tom, že došlo k flagrantnému porušeniu jeho práv ako účastníka súdneho konania a že exekúcia je vedená nezákonne;

b) s dôvodmi, na základe ktorých vydal okresný súd napadnuté uznesenie skôr, než Okresný súd Bratislava I rozhodol o návrhu sťažovateľa na vyslovenie neúčinnosti elektronického doručenia s návrhom na zrušenie doložky právoplatnosti a vykonateľnosti platobného rozkazu;

c) so skutkovými okolnosťami, ktoré uvádzal sťažovateľ v súvislosti s objektívnou nemožnosťou doručenia a prevzatia elektronickej úradnej správy obsahujúcej predmetný platobný rozkaz.

4.3. Sťažovateľ poukazuje aj na dôsledok nadobudnutia právoplatnosti napadnutého uznesenia, na základe ktorého prebehla exekúcia voči sťažovateľovi, a to odpísaním peňažných prostriedkov z účtu, čím bolo zasiahnuté aj do jeho základného práva vlastniť majetok.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je sťažovateľom namietané zamietnutie návrhu na zastavenie exekúcie okresným súdom, ktorú sťažovateľ považuje za nezákonnú z dôvodu nedostatku formálnej vykonateľnosti exekučného titulu. Kľúčová námietka predstavuje predčasnosť prijatého uznesenia v kontexte neprihliadnutia okresného súdu na návrh na vyslovenie neúčinnosti elektronického doručenia podľa § 33 ods. 1 zákona o e-Governmente (v čase vydania napadnutého uznesenia o návrhu nebolo rozhodnuté, pozn.).

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. Ústavný súd vlastnou činnosťou zistil, že Okresný súd Bratislava I v rámci konania pod sp. zn. 27 Cb/333/2018 poskytol sťažovateľovi odpoveď na návrh na zrušenie doložky právoplatnosti a vykonateľnosti z 23. marca 2021, podľa ktorej sťažovateľ nijako nepreukázal, že nemohol prevziať elektronickej úradnej správy, ktorou sa doručoval platobný rozkaz z dôvodu, ktorý nenastal na jeho strane, a preto súd považuje platobný rozkaz za riadne doručený.

III.1. K namietanému porušeniu základných práv napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 26Ek/845/2019 zo 14. februára 2020

8. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07, III. ÚS 514/2017, II. ÚS 523/2014). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 269/06, IV. ÚS 115/07, II. ÚS 585/2018).

9. Proti predmetnému uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom bolo možné podať sťažnosť, ktorú sťažovateľ podal a o ktorej okresný súd aj rozhodol. Z uvedeného dôvodu ústavný súd konštatuje, že vo vzťahu k namietanému uzneseniu nie je daná právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti. Sťažovateľ ako povinný mohol podať proti predmetnému uzneseniu sťažnosť a túto možnosť aj využil. Vzhľadom na zistené skutočnosti je potrebné odmietnuť ústavnú sťažnosť v tejto časti z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie ústavným súdom v zmysle § 132 ods. 1 v spojení s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 26Ek/845/2019 zo 6. mája 2020

10. Ústavný súd zdôrazňuje doktrínu minimalizácie jeho zásahov do činnosti orgánov verejnej moci, čo vyplýva zo samotného postavenia ústavného súdu ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti. Ústavný súd je povinný skúmať, či bolo konanie ako celok spravodlivé, avšak vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06). Ústavný súd teda koriguje len tie najextrémnejšie excesy orgánov verejnej moci.

11. Rešpektujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre neustále pripomína, že jedným z kľúčových princípov spravodlivého súdneho konania, ako ich zaručuje čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne čl. 46 ods. 1 ústavy), je aj právo na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania, resp. strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („*fairness*“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 34/07). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

12. V intenciách uvedenej judikatúry ústavný súd pristúpil k preskúmaniu namietaného uznesenia, pričom jeho úloha spočívala v posúdení skutočnosti, či sa záver okresného súdu o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa zakladá na zákonných dôvodoch a či tieto dôvody boli dostatočne, výstižne a ústavne konformne formulované. Kľúčová otázka, s ktorou sa musí ústavný súd vysporiadať, je to, či okresný súd sa v rozsahu svojej kompetencie dostatočným, a nie arbitrárnym spôsobom vysporiadal s formálnou vykonateľnosťou exekučného titulu v kontexte námietok sťažovateľa.

13. Ústavný súd na úvod zdôrazňuje, že určité špecifiká rozhodovania okresného súdu v tomto prípade je potrebné vnímať v rámci zákona o e-Governmente, aplikácia ktorého má v okolnostiach prerokovanej veci zásadný právny význam, a to (1.) v súvislosti s vnímaním zákona o e-Governmente ako *lex specialis* voči Civilnému sporovému poriadku v súvislosti s aplikáciou relevantných ustanovení o doručovaní úradnej elektronickej správy – platobného rozkazu, predovšetkým aplikáciou fikcie doručenia (§ 2 ods. 3 a § 32 ods. 5 zákona o e-Governmente), a to aj v rámci „klasického“ platobného rozkazu v režime Civilného sporového poriadku, a (2.) s vykonávaním dokazovania a prijatia skutkového záveru o sporných skutočnostiach v procese doručovania, ktoré nie je podľa § 33 ods. 1 zákona o e-Governmente zverené exekučnému súdu, ale orgánu verejnej moci, ktorý koná vo veci (v tomto prípade to je Okresný súd Bratislava I, pozn.).

14. V kontexte elektronického doručovania platobného rozkazu sťažovateľovi ústavný súd konštatuje, že v okolnostiach danej veci nebolo sporné, že sťažovateľ je právnickou osobou so sídlom na území Slovenskej republiky, zapísanou od 22. februára 2006 v obchodnom registri. Pre aplikáciu ustanovení o elektronickom doručovaní sa na strane adresáta vyžaduje zriadenie elektronickej stránky, ktorá je aktivovaná, teda je aktívna na elektronické doručovanie. Pokiaľ ide o právnické osoby zapísané v obchodnom registri, s účinnosťou od 1. júla 2017 im boli podľa § 13 ods. 1 písm. a) zákona z e-Governmente automaticky aktivované dátové schránky na doručovanie elektronických úradných dokumentov orgánov verejnej moci, medzi ktoré patria aj všeobecné súdy.

15. V prípade, ak má strana aktivovanú elektronicкую schránku, súd musí prioritne doručovať do tejto elektronickej schránky, pričom doručovanie sa spravuje v takom prípade ustanoveniami zákona o e-Governmente, konkrétne § 29 až § 34 tohto zákona, ktorý v časti o elektronickom doručovaní má charakter špeciality k ustanoveniam Civilného sporového poriadku o doručovaní (§ 2 ods. 3 zákona o e-Governmente). Nie je na vôli strany sporu alebo iného zúčastneného subjektu, akou formou mu bude súd doručovať písomnosti. Povinnosť doručovať písomnosti do elektronickej schránky je kogentne upravená a nezávisí od vôle strany či iného subjektu (*Horváth, E., Andrášiová, A., Henčeková, S. Civilný sporový poriadok Komentár. 2. doplnené a prepracované vydanie. Wolters Kluwer SR s. r. o., 2018. s. 380*).

16. Ústavný súd v naznačených súvislostiach poukazuje na § 32 ods. 5 písm. b) zákona o e-Governmente, podľa ktorého elektronicкая úradná správa, vrátane všetkých elektronických dokumentov, sa považuje za doručeníu, ak nie je adresátom orgán verejnej moci a doručuje sa do vlastných rúk, dňom, hodinou, minútou a sekundou uvedenými na elektronickej doručeníke alebo márnym uplynutím úložnej lehoty podľa toho, ktorá skutočnosť nastane skôr, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvedel. Ústavný súd ďalej dodáva, že príslušná právna úprava zákona o e-Governmente s účinnosťou od 1. novembra 2017 [novelizáciou zákona o e-Governmente, zákona č. 238/2017 Z. z. došlo k vypusteniu písm. a) v § 31 ods. 2 zákona o e-Governmente v znení: „*ide o márne uplynutie úložnej lehoty a osobitný predpis neumožňuje použitie náhradného doručenia*“] umožňuje doručiť platobný rozkaz žalovanému elektronickey účinne aj s využitím tzv. náhradného doručenia, teda fikcie doručenia. Z už uvedených dôvodov pri elektronickom doručovaní nemožno aplikovať § 266 ods. 2 CSP, ktorý vylučuje uplatnenie fikcie doručenia.

17. Na základe identifikovaného právneho základu možno zhrnúť, že v prípade sťažovateľa, ktorý je právnickou osobou, má aktivovanú elektronicкую stránku a bol proti nemu vydaný platobný

rozkaz, právny názor okresného súdu akceptovaním skutočnosti, že platobný rozkaz bol sťažovateľovi doručený 23. januára 2019 spôsobom doručenia „*doručenie do vlastných rúk s fikciou doručenia*“ (bod 2 napadnutého uznesenia, pozn.), nie je možné považovať za nesprávny či nezákonný. Z toho dôvodu sťažovateľova námietka o tom, že sa na doručovanie platobného rozkazu v režime § 266 CSP nemala aplikovať fikcia doručenia, je právne bezvýznamná.

18. Vo vzťahu k tvrdeniu sťažovateľa, že elektronickú stránku nemohol využívať na preberanie elektronických správ od jej zriadenia „*na základe žiadosti o udelenie oprávnenia na prístup a disponovanie s elektronickou stránkou z 19. februára 2018*“, a to až do 12. júna 2019 z dôvodu, že z technického hľadiska nebol prístup do schránky možný, ústavný súd akcentuje zásadu „*vigilantibus iura scripta sunt*“, ktorej nezodpovedá postup sťažovateľa, ktorý si v priebehu 16 mesiacov nezabezpečil prístup (nie aktiváciu, pozn.) do svojej vlastnej elektronickej schránky, resp. zabezpečil si prístup až po tom, čo mu bolo doručené upovedomenie o začatí exekúcie 4. júna 2019. Nad rámec ústavný súd zdôrazňuje nevyhnutnosť rozlišovať medzi aktiváciou a prístupom do elektronickej schránky v zmysle § 13 ods. 4 zákona o e-Governmente.

19. V nadväznosti na podstatnú námietku sťažovateľa, že sa okresný súd s návrhom na vyslovenie neúčinnosti elektronického doručenia nevysporiadal (bod 4.2 tohto uznesenia, pozn.), ústavný súd konštatuje, že okresný súd správne uviedol, že vo vzťahu k prieskumu okolností elektronického doručovania nemá zverenú kompetenciu (bod 13.2 tohto uznesenia, pozn.). Zákonný podklad takejto kompetencie je vymedzený pre orgán verejnej moci, ktorý koná vo veci, ktorej sa elektronické doručovanie týka podľa § 33 ods. 1 zákona o e-Governmente, preto uvedený právny názor okresného súdu nemožno považovať za arbitrárny.

20. K námietke sťažovateľa o tom, že okresný súd vydal napadnuté uznesenie, predčasne zodpovedá ústavne akceptovateľné zhodnotenie okresného súdu o tom, že zákonodarca nedal podaniu návrhu na vyslovenie neúčinnosti elektronického doručenia *ex lege* účinky zrušenia formálnej vykonateľnosti exekučného titulu. Ústavný súd dodáva, že okresnému súdu ako exekučnému súdu nevyplýva z Exekučného poriadku povinnosť posudzovať neúčinnosť elektronického doručenia ako predbežnú otázku a ani neustanovuje iný postup na takéto rozhodovanie.

21. Po preskúmaní napadnutého uznesenia okresného súdu ústavný súd argumentáciu sťažovateľa nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov okresného súdu. Nezistil, že by okresným súdom aplikovaný postup pri zistení a hodnotení skutkového stavu veci a pri ustálení právnych záverov mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do napadnutého uznesenia. Nezistil, že by posudzované rozhodnutie okresného súdu bolo svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou, či nedostatočne odôvodnené.

22. Skutočnosti, ktoré sťažovateľ uviedol vo svojej ústavnej sťažnosti, takto neumožňujú prijať záver o porušení namietaných práv, a preto ústavný súd jeho ústavnú sťažnosť odmietol v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

23. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 2. júna 2022

Miloš Maďar
predseda senátu